

III

(Актове, приети по силата на Договора за ЕС)

АКТОВЕ, ПРИЕТИ ПО СИЛАТА НА ДЯЛ V ОТ ДОГОВОРА ЗА ЕС

ОБЩА ПОЗИЦИЯ 2008/944/ОВППС НА СЪВЕТА

от 8 декември 2008 година

определяща общи правила за режим на контрол върху износа на военни технологии и оборудване

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално член 15 от него,

като има предвид, че:

- (1) Държавите-членки възнамеряват да надграждат върху общите критерии, договорени на заседанията на Европейския съвет в Люксембург и Лисабон през 1991 г. и 1992 г., и върху Кодекса за поведение на Европейския съюз относно износа на оръжие, приет от Съвета през 1998 г.
- (2) Държавите-членки признават особената отговорност на държавите, изнасящи военни технологии и оборудване.
- (3) Държавите-членки са решени да определят високи общи стандарти, които да бъдат считани за минимални изисквания при управлението и ограничаването на трансфери на военни технологии и оборудване, извършвани от всички държави-членки, и да засилят обмена на съответна информация с оглед постигане на по-голяма прозрачност.
- (4) Държавите-членки са твърдо решени да предотвратят износа на военни технологии и оборудване, които могат да се използват за вътрешни репресии или международна агресия, или да допринесат за увеличаване на нестабилността в даден регион.
- (5) Държавите-членки възнамеряват да засилят сътрудничеството и да насърчат сближаването в сферата на износа на военни технологии и оборудване в рамките на Общата външна политика и политиката на сигурност (ОВППС).
- (6) Срещу незаконните трансфери са предприети допълнителните мерки под формата на Програма на ЕС за пред-

отвратяване и борба срещу незаконния трафик на конвенционално оръжие.

- (7) На 12 юли 2002 г. Съветът прие Съвместно действие 2002/589/ОВППС за принос на Европейския съюз в борбата срещу дестабилизиращото натрупване и разпространение на леко стрелково и малокалибрено оръжие ⁽¹⁾.
- (8) На 23 юни 2003 г. Съветът прие Обща позиция 2003/468/ОВППС ⁽²⁾ относно контрола на посредничеството за разпространение на оръжие.
- (9) През декември 2003 г. Европейският съвет прие стратегия срещу разпространението на оръжия за масово унищожение, а през декември 2005 г. — стратегия за борба с незаконното натрупване и трафик с леко стрелково и малокалибрено оръжие и техните амуниции, което предполага засилен общ интерес на държавите-членки на Европейския съюз за координиран подход към контрола на износа на военни технологии и оборудване.
- (10) През 2001 г. беше приета Програма за действие на ООН за предотвратяване, борба и премахване на незаконната търговия с леко стрелково и малокалибрено оръжие във всичките ѝ аспекти.
- (11) През 1992 г. беше създаден Регистър на ООН на конвенционалното оръжие.
- (12) Държавите имат право на трансфер на средства за самоотбрана в съответствие с признатото в Хартата на ООН право на самоотбрана.
- (13) Отчита се желанието на държавите-членки да поддържат своя отбранителна промишленост като част от индустриалната им база, както и усилията им за отбрана.

⁽¹⁾ ОВ L 191, 19.7.2002 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 156, 25.6.2003 г., стр. 79.

- (14) Укрепването на европейската технологична и промишлена база за отбрана, което допринася за изпълнението на Общата европейска външна политика и политика на сигурност, по-специално Общата европейска политика за сигурност и отбрана, следва да върви успоредно със сътрудничеството и сближаването в сферата на военните технологии и оборудване.
- (15) Държавите-членки възнамеряват да засилят политиката на Европейския съюз на контрол върху износа на военни технологии и оборудване чрез приемането на обща позиция, която актуализира и заменя Кодекса за поведение на Европейския съюз относно износа на оръжие, приет от Съвета на 8 юни 1998 г.
- (16) На 13 юни 2000 г. Съветът прие Общ списък на оръжията на Европейския съюз, който редовно се преразглежда, като отчита, при целесъобразност, сходни национални и международни списъци ⁽¹⁾.
- (17) Съюзът трябва да осигури съгласуваност на своите външни дейности като цяло в контекста на външните си отношения, в съответствие с член 3, втора алинея от Договора; в тази връзка Съветът отбелязва предложението на Комисията за изменение на Регламент (ЕО) № 1334/2000 на Съвета от 22 юни 2000 г. за въвеждане режим на Общността за контрол на износа на стоки и технологии с двойна употреба ⁽²⁾,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ОБЩА ПОЗИЦИЯ:

Член 1

1. Въз основа на критериите по член 2 всяка държава-членка оценява, като разглежда всеки случай поотделно, получените от нея заявления за лицензия за износ относно артикули, фигуриращи в Общия списък на ЕС на оръжията, посочен в член 12.
2. Споменатите в параграф 1 заявления за лицензия за износ включват:
- заявления за лицензии за физически износ, включително за целите на лицензираното производство на военно оборудване в трети държави,
 - заявления за лицензии за посредничество,
 - заявления за лицензии за „транзит“ или „претоварване“,
 - заявления за лицензии за нематериални трансфери на софтуер и технологии чрез електронни средства, факс или телефон.

В законодателството на държавите-членки се посочва в какви случаи е необходима лицензия за износ по отношение на тези заявления.

⁽¹⁾ Последно изменен на 10.3.2008 г., ОВ С 98, 18.4.2008 г., стр. 1.
⁽²⁾ ОВ L 159, 30.6.2000 г., стр. 1.

Член 2

Критерии

1. Първи критерий: Спазване на международните задължения и ангажменти на държавите-членки, по-специално санкциите, постановени от Съвета за сигурност на ООН или от Европейския съюз, на споразуменията за неразпространение и други подобни, както и на други международни задължения.

Отказва се издаването на лицензия за износ, ако одобрението ѝ би било несъвместимо със, *inter alia*:

- а) международните задължения на държавите-членки и ангажиментите им за прилагане на оръжейното ембарго на Организацията на обединените нации и Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа;
 - б) международните задължения на държавите-членки, произтичащи от Договора за неразпространение на ядрено оръжие, Конвенцията за биологично и токсично оръжие и Конвенцията за химическо оръжие;
 - в) ангажимента на държавите-членки да не изнасят каквито и да е противопехотни мини;
 - г) ангажиментите на държавите-членки в рамките на Австралийската група, Режима за контрол на ракетните технологии, комитетата Zangger, Групата на ядрените доставчици, Васенаарската договореност, Кодекса от Хага срещу разпространението на балистични ракети.
2. Втори критерий: Зачитане на правата на човека в държавата на крайно местоназначение, както и зачитане на международното хуманитарно право в тази държава.
- След като преценят доколко държавата получател се придържа към съответните принципи съгласно международните инструменти в областта на правата на човека, държавите-членки:
 - а) отказват да издадат лицензия за износ, ако е налице явен риск предназначенията за износ военни технологии или оборудване да бъдат използвани за вътрешни репресии;
 - б) проявяват особена предпазливост и бдителност при издаване на лицензии, като разглеждат всеки случай поотделно и отчитат естеството на военните технологии или оборудване за държави, за които компетентните органи на Организацията на обединените нации, Европейския съюз или Съвета на Европа са установили сериозни нарушения на правата на човека.

За тези цели към технологиите или оборудването, които могат да се използват за вътрешни репресии, ще се причисляват, *inter alia*, технологии и оборудване, за които съществуват доказателства, че такива или подобни на тях са използвани за вътрешни репресии от предложения краен потребител или където има основания да се смята, че технологиите или оборудването ще бъдат отклонени от посочената крайна употреба или краен потребител и ще бъдат използвани за вътрешни репресии. Естеството на технологиите или оборудването ще се проучи внимателно в съответствие с член 1 от настоящата обща позиция, особено ако е предназначено за целите на вътрешната сигурност. Вътрешните репресии включват, *inter alia*, изтезание и друго жестоко, нехуманно и унижително отношение или наказание, извършени по съкратена процедура или произволни екзекуции, безследно изчезване на лица, произволно задържане и други сериозни нарушения на правата на човека и основните свободи, заложените в съответните международни инструменти за правата на човека, включително Всеобщата декларация за правата на човека и Международния пакт за гражданските и политическите права.

— След като преценят доколко държавата получател се придържа към съответните принципи съгласно инструментите на международното хуманитарно право, държавите-членки:

в) отказват да издадат лицензия за износ, ако е налице явен риск предназначения за износ военни технологии или оборудване да бъдат използвани за сериозни нарушения на международното хуманитарно право.

3. Трети критерий: Вътрешната обстановка в държавата на крайно местоназначение в зависимост от съществуването на напрежение или въоръжени конфликти.

Държавите-членки отказват да издадат лицензия за износ на военни технологии или оборудване, които биха провокирали или удължили въоръжени конфликти или биха задълбочили съществуващо напрежение или конфликти в държавата на крайно местоназначение.

4. Четвърти критерий: Опазване на мира, сигурността и стабилността в даден регион.

Държавите-членки отказват да издадат лицензия за износ, ако съществува ясен риск съответният получател да използва изнасяните военни технологии или оборудване по агресивен начин срещу друга държава или да урежда със сила териториални претенции. Когато разглеждат подобни рискове, държавите членки отчитат, *inter alia*:

а) съществуването или вероятността за въоръжен конфликт между държавата получател и друга държава;

б) претенция към територията на съседна държава, която в миналото държавата получател е опитвала или заплашвала да уреди по насилствен начин;

в) вероятността военните технологии или оборудване да се използват за други цели, освен за законно поддържане на националната сигурност и отбрана от страна на получателя;

г) необходимостта да се избегне значително негативно влияние върху стабилността в региона.

5. Пети критерий: Национална сигурност на държавите-членки и на територии, за чиито външни отношения отговорност носи дадена държава-членка, както и националната сигурност на приятелски и съюзнически държави.

Държавите-членки вземат предвид:

а) евентуалния ефект от износа на военни технологии или оборудване върху техните интереси, свързани с отбраната и сигурността, както и върху интересите на държавата-членка и приятелските и съюзническите държави, като същевременно признават, че този фактор не може да влияе при разглеждането на критериите за зачитане на правата на човека и мира, сигурността и стабилността в региона;

б) риска от използване на съответните военни технологии или оборудване срещу техните сили или срещу силите на държавите-членки и на приятелските и съюзническите държави.

6. Шести критерий: Поведение на държавата купувач спрямо международната общност, особено по отношение на тероризма, естеството на съюзите, в които участва, и спазването на нормите на международното право.

Държавите членки вземат предвид, *inter alia*, поведението на държавата купувач в миналото, що се отнася до:

а) нейната подкрепа или насърчаване на тероризма и международната организирана престъпност;

б) спазването на поетите от нея международни ангажименти, по-конкретно относно неизползването на сила, и на международното хуманитарно право;

в) нейните ангажименти по отношение на неразпространението и други области на контрола върху оръжията и разоръжаването, по-специално подписването, ратифицирането и прилагането на съответните конвенции в областта на контрола върху оръжията и разоръжаването, посочени в буква б) от първия критерий.

7. Седми критерий: Съществуване на риск военните технологии и оборудване да бъдат отклонени в рамките на държавата купувач или реекспортирани при неблагоприятни условия.

При оценяване на въздействието на предназначения за износ военни технологии или оборудване върху държавата получател и риска да бъдат отклонени към нежелан краен потребител или за нежелана употреба, се взема предвид следното:

- а) законните интереси, свързани с отбраната и вътрешната сигурност на държавата получател, включително нейното участие в мироопазващи дейности на Организацията на обединените нации или на други организации;
- б) техническите способности на държавата получател за използване на тези технологии или оборудване;
- в) способността на държавата получател да упражнява ефективен контрол върху износа;
- г) рискът от реекспортиране на тези технологии или оборудване до нежелани местоназначения и поведението на държавата получател в миналото относно спазването на съответна разпоредба за реекспорт или съгласие преди реекспорт, чието налагане държавата-членка износител е счела за необходимо;
- д) рискът от отклоняване на такива технологии или оборудване към терористични организации или отделни терористи;
- е) рискът от производство по образец или непреднамерен трансфер на технологии.

8. Осми критерий: Съвместимост на износа на военни технологии или оборудване с техническия и икономическия капацитет на държавата получател, като се има предвид, че е желателно държавите да задоволяват своята законна необходимост от сигурност и отбрана с най-малко отклонение на човешки и икономически ресурси за въоръжения.

Държавите-членки отчитат, с оглед на информацията от съответни източници като докладите на Програмата на ООН за развитие, Световната банка, Международния валутен фонд и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие дали предложеният износ ще възпрепятства сериозно устойчивото развитие на държавата получател. В този контекст те разглеждат относителните равнища на военни и социални разходи на държавата получател, като вземат предвид също и помощите от ЕС или помощите, получени на двустранна основа.

Член 3

Общата позиция не засяга правото на държавите-членки да провеждат по-ограничителни национални политики.

Член 4

1. Държавите-членки разпространяват подробностите по заявления за лицензии, отказани въз основа на критериите в настоящата обща позиция, придружени с обяснение на

причините за отказа. Преди дадена държава-членка да издаде лицензия, отказана в рамките на последните три години от друга държава-членка или държави-членки за сходна по същество сделка, тя трябва първо да се консултира с държавата-членка или държавите-членки, която(ито) първо е(са) отказала(и) издаването на лицензията(ите) за износ. Ако след консултациите държавата-членка въпреки всичко реши да издаде лицензията за износ, тя уведомява държавата или държавите, отказала(и) издаването, като даде подробно обяснение за своите доводи.

2. Решението за разрешение или отказ на трансфер на каквито и да е военни технологии или оборудване остава на преценката на всяка държава-членка. Приема се, че отказ за издаване на лицензия е налице, когато държавата-членка е отказала да разреши конкретната продажба или физическия износ на съответните военни технологии или оборудване и в противен случай продажбата би се осъществила, или е отказала да разреши сключването на съответен договор. За посочените цели подлежащи на нотифициране отказ може, в съответствие с националните процедури, да включва отказ на разрешение за започване на преговори или отрицателен отговор на официално първоначално запитване относно конкретна поръчка.

3. Държавите-членки считат такива откази за поверителни и не ги използват за търговска изгода.

Член 5

Лицензиите за износ се предоставят единствено въз основа на надеждна предварителна информация за крайната употреба в държавата на крайно местоназначение. Това обикновено изисква наличие на обстойно проверен сертификат на краен потребител или подходяща документация и/или някаква форма на официално разрешение, издадено от държавата на крайно местоназначение. При разглеждане на заявленията за лицензии за износ на военни технологии или оборудване за производствени цели в трети страни, държавите-членки вземат предвид по-специално евентуалното използване на готовия продукт в държавата на производство и риска от отклоняването или изнасянето му до нежелан краен потребител.

Член 6

Без да се засяга Регламент (ЕО) № 1334/2000, критериите по член 2 от настоящата обща позиция и процедурата за консултиране съгласно член 4 се прилагат също и за държави-членки по отношение на стоки и технологии с възможна двойна употреба, предвидени в приложение 1 към Регламент (ЕО) № 1334/2000, когато има сериозно основание да се смята, че крайният потребител на такива стоки и технологии ще са въоръжените сили, силите за вътрешна сигурност или други подобни организации в държавата получател. Приема се, че позоваването на военни технологии или оборудване в настоящата обща позиция включва такива стоки и технологии.

Член 7

За постигане на максимална ефективност на настоящата обща позиция държавите-членки работят в рамките на ОВППС за засилване на сътрудничеството между тях и насърчаване на сближаването в областта на износа на военни технологии и оборудване.

Член 8

1. Всяка държава-членка разпространява поверително до другите държави-членки годишен доклад относно износа си на военни технологии и оборудване и изпълнението на настоящата обща позиция.

2. Съветът получава годишен доклад на ЕС, основан на приноса на всички държави-членки, който се публикува в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*.

3. Освен това всяка държава-членка, която изнася технологии или оборудване, съдържащи се в Общия списък на ЕС на оръжията, публикува национален доклад относно своя износ на военни технологии и оборудване, чието съдържание е в съответствие с националното законодателство, където е приложимо, и осигурява информация за годишния доклад на ЕС относно изпълнението на настоящата обща позиция съгласно предвиденото в Справочника на потребителя.

Член 9

При целесъобразност държавите-членки оценяват съвместно в рамките на ОВППС положението на потенциалните или действителните получатели на износа на военни технологии и оборудване от държавите-членки в светлината на принципите и критериите на настоящата обща позиция.

Член 10

Приема се, че при целесъобразност държавите-членки могат да вземат предвид също и влиянието на предложения износ върху техните икономически, социални, търговски и промишлени интереси, но тези фактори няма да засегнат прилагането на горесочените критерии.

Член 11

Държавите-членки полагат всички възможни усилия да насърчат други държави, изнасящи военни технологии или оборудване, да прилагат съдържащите се в настоящата обща позиция критерии. Те редовно обменят опит с тези трети държави, които прилагат критериите, относно техните политики за контрол върху вноса

на военни технологии и оборудване и относно прилагането на критериите.

Член 12

Държавите-членки гарантират, че съответното тяхно национално законодателство им позволява да извършват контрол върху износа на технологии и оборудване, съдържащи се в Общия списък на ЕС на оръжията. Общият списък на ЕС на оръжията служи за отправна точка на националните списъци с военни технологии и оборудване на държавите-членки, но не ги заменя пряко.

Член 13

Справочникът на потребителя към европейския кодекс на поведение при износ на военно оборудване, който се преразглежда редовно, осигурява насоки при изпълнението на настоящата обща позиция.

Член 14

Настоящата обща позиция поражда действие от датата на приемането ѝ.

Член 15

Настоящата обща позиция се преразглежда три години след приемането ѝ.

Член 16

Настоящата обща позиция се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Брюксел на 8 декември 2008 година.

За Съвета
Председател
V. KOUCHNER